

МАДАГАСКАР: ЩО У МУЛЬТИКУ ПРАВДА?

Сьогодні ми прямуємо у Південну півкулю планети, де на нас чекає дивовижний світ Мадагаскару, острову, який знають в усьому світі завдяки однойменному мультиту.

Юрій Шивала

ГЕОГРАФІЧНІ ДАНІ. ОСТРІВ МАДАГАСКАР

ГЕОГРАФІЧНІ КООРДИНАТИ ЦЕНТРУ ОСТРОВА	18° 55' ПД. Ш., 47° 31' СХ. Д.
АКВАТОРІЯ	ІНДІЙСЬКИЙ ОКЕАН
ДЕРЖАВА	ДЕМОКРАТИЧНА РЕСПУБЛІКА МАДАГАСКАР
СТОЛИЦЯ	АНТАНАНАРІВУ
КЛІМАТИЧНИЙ ПОЯС	ТРОПІЧНИЙ
ВІДДАЛЕНІСТЬ ВІД МАТЕРИКА	500–600 КМ
ПЛОЩА	587 ТИС. КМ ²

Пантеровий хамелеон

Знайомтеся - Мадагаскар!

Мадагаскар розташований у західній частині Індійського океану біля східного узбережжя Африки і відокремлений від материка глибоким (3 000 м) грабенем Мозамбіцької протоки. Це четвертий за величиною острів планети (після Гренландії, Нової Гвінеї та Калімантану). Його площа становить 587 тис. км². Крайня північна точка острова (мис Амбр) віддалена від крайньої південної (мис Сент-Марі) на 1 650 км. Середня ширина острова становить 400–450 км.

Більша частина острова вкрита гірськими хребтами, плоскогір'ями і пасмами високих горбів. Не дивно, що Мадагаскар називають гірською країною. Головний вододіл завдовжки понад 800 км простягається з півночі на південь уздовж східного берега і відокремлений від океану вузькою смугою низовини. На сході гори обриваються крутими скелями, а на заході до них прилягають плоскогір'я, які величезними уступами знижуються до Мозамбіцької протоки. Найвищими гірськими вершинами Мадагаскару є Анкаратра (2 643 м) і Царатанана (2 876 м). У профіль рельєф острова нагадує трикутник з високим східним катетом і плавною гіпотенузою.

У горах Мадагаскару „заховалися“ вулкани, але всі вони вже давно недіючі. Зате тут вистачає інших природних стихій. На цьому клаптику суші посеред Індійського океану тектонічні процеси доволі часто супроводжуються землетрусами, б'ють гарячі джерела, з тріщин землі виходять струмені вуглекислого газу.

Над територією Мадагаскару панує вологий тропічний клімат, який в основному формується під впливом південно-східних пасатів. Ці вітри приносять на острів велику кількість опадів, тому середньорічні температури повітря за „африканськими мірками“ є відносно невисокими. На рівнинних територіях стовпчики термометрів показують +23–26 °C, а на нагір'ї +18 °C. У західній частині острова чергуються дощовий і сухий періоди. Особливо сухий клімат у південно-західній частині Мадагаскару, де річна кількість опадів не перевищує 400 мм. Улітку південно-західну частину острова обвивають берегові південні і південно-східні вітри, які формують винятково сухий клімат.

Історія Мадагаскару

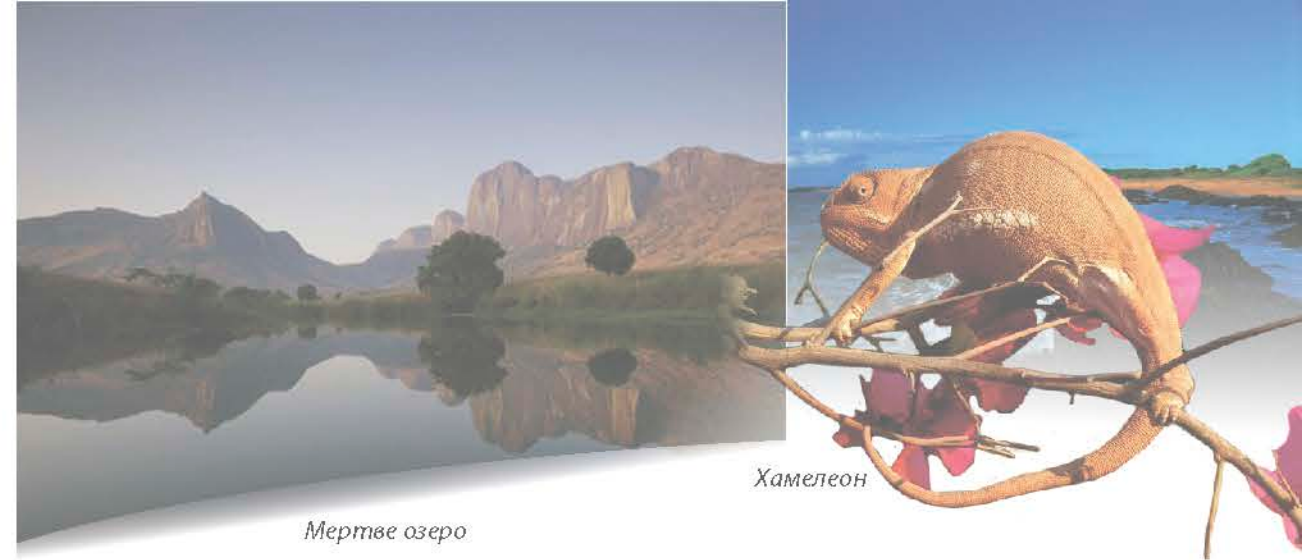
Острів Мадагаскар відокремився від давнього материка Гондвана в мезозойську еру (приблизно 175 млн. років тому). Внаслідок цього його структура, рельєф та кліматичні умови мають багато спільного з сусідніми областями африканського континенту.

Багатство флори і фауни острова вражає. Тут віддавна сформувалися особливі умови для локальної еволюції природи. Мадагаскар перетворився на грандіозну лабораторію живої природи, ізольовану від інших материків планети. Місцеві ендеміки не схожі на жодних тварин і рослин у світі. Майже 10 000 видів рослин трапляються лише на Мадагаскарі, а тваринний світ острова за своєрідністю можна порівняти хіба що з австралійським.

Мадагаскар відокремився від Африки задовго до появи сучасної африканської фауни. Ось чому, незважаючи на близьке сусідство з Африкою, на Мадагаскарі практично немає звичних африканських тварин, натомість збереглися дуже давні види комахоїдних і лемури. Саме вони є основними представниками тварин на Мадагаскарі, який не дарма називають островом лемурів.

Легенди оповідають, що першими мешканцями острова були переселенці з Африки – пігмеї-вазімба, нині відомі як плем'я мікеа. Ар-

Мандрівник Діого Діас

Мертве озеро

Хамелеон

хеологи вважають, що заселення Мадагаскару відбулося в 200–500 р. н. е.: колоністи з австронезійських народів припливли сюди на каное.

„Офіційне“ відкриття Мадагаскару європейцями відбулося 1500 року. Тоді судно португальського мандрівника Діого Діаса, яке прямувало з торговим візитом до Індії, відхилилося від курсу і пристало до невідомого острова посеред Індійського океану. Вигідне географічне положення острова на шляху до головного торгового пункту Азії зацікавило європейських торговців. Вони намагалися встановити тут свої форпости, однак негостинний клімат і войовничі аборигени допомогли острову зберегти автентичність.

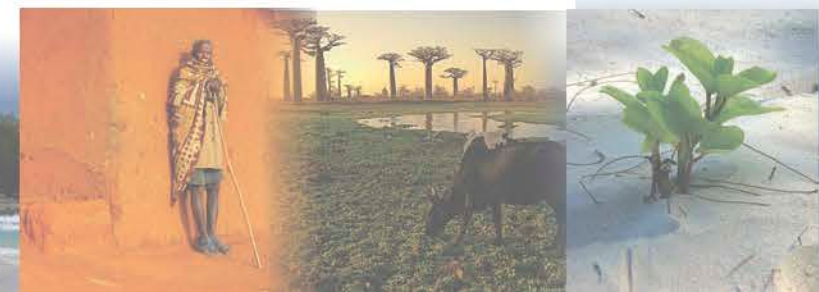
Непофторна природа і традиції... як у мультфільмі

Хамелеон брукезія

Острів Мадагаскар – це справжній континент, оскільки тисячі представників флори та майже 80 % видів фауни ви не побачите більше ніде у світі. Це величезний заповідник з казковими ландшафтами. Тут ростуть тисячі різноманітних видів орхідей, сім видів баобабів, живуть найбільші у світі метелики, половина з усіх існуючих видів хамелеонів, лемури і навіть зелені мавпи.

Корінні жителі Мадагаскару вірять у містику і вважають, що лемури – це душі померлих людей. Вони ставляться до цих тварин трепетно і дбайливо, вважаючи, що вбивця лемура накличе прокляття на весь свій рід. Лемури на острові представлені кількома десятками видів, вони є його символом і національною гордістю. Найпопулярніший з них – котячий лемур ката завбільшки з кішку зі смугастим чорно-білим хвостом. Ката живуть у зграях, в яких верховенство належить самкам. Дивовижно, але такий матріархат (можливо, з пошани до лемурів) панує і серед мешканців острова.

Баобаби

Містикою на Мадагаскарі оповиті не лише лемури. Малесенькі хамелеони брукезія, що можуть легко поміститися на кінчику великого пальця, на думку місцевих жителів, приносять нещастя.

„Острів лемурів” – загадкове місце, і до природи тут особливе ставлення. За звичаями місцевого населення, кожне дерево, річка, гора, озеро мають ім'я, значення, зміст і силу. Поблизу священних місць (це може бути будь-яке водоймище, дерево або галявина) діють дуже суворі правила, зокрема, заборонено вживати свинину, а жінкам з'являтися у брюках. Священним місцем Мадагаскару є Мертве озеро, затиснуте гранітними скелями. Озеро темне, майже чорне, але вода у ньому дуже чиста. Воно глибоке (400 м) і невелике (50–100 м). В озері немає живих організмів, а місцеві жителі стверджують, що ще нікому не вдавалося його переплисти.

Ще одним екзотичним місцем острова є заповідник Цінжі-дю-Бемараха. Він створений 1927 року з метою збереження унікальних карстових ландшафтів на площі понад 150 км², щільно вкритих вапняковими шпильями. Висота деяких з них сягає 30 м, а вся територія нагадує казковий кам'яний ліс. У заповіднику під охороною перебувають рідкісні види лемурів: авахі клізі та індрі.

